

A KIMONDOTT ÁLMOK MEGVALÓSULNAK

– Ács István és Füzér –

LÁSZLÓ TAMÁS

„Füzér példát mutathat számos magyarországi településnek arra, hogy hátrányos helyzetből a kitörési pontokat megtalálva milyen rendkívüli fejlődés érhető el akkor, ha az elődök – itt jelesül Ács Istvánra gondolok – munkásságát megbecsülve, annak folytatóivá szegődnek a mai településvezetők. Füzér esetében érvényes az a gondolat, hogy „a kimondott álmok megvalósulnak”. Az első álmodó, és annak kimondója Ács István volt.”

László Tamás építész, volt országgyűlési képviselő

A rendszerváltozás után ismerkedtem meg Nagy-Bozsoky József országgyűlési képviselő úrral, aki Sátorlajújhely és környéke képviselője volt akkoriban. Ő ismertetett meg Ács Istvánnal, füzéri plébános úrral, jó barátjával. Egy másik szál ami összekötötte az előbb említett személyeket Csilla von Boeselager, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat akkori legnagyobb jótevője, egyben Ács István sok törekvésében nagylelkű támogatója.

Ács Istvánt Füzéren több alkalommal meglátogattuk, szeretett falujával kapcsolatosan rengeteg tervét ismerhettem meg. Egyik alkalommal merült föl a parókia felújítása, tetőterének beépítése. Ennek az apropóját az adta, hogy Ács István és jómagam, feleségemmel együtt a Házas Héttvége lelkiségi mozgalom tagjai, felelősei is voltunk. A plébániaépület átalakításának célja és ebből fakadó tervezési programja speciális lelkigyakorlatok tartását szolgálta kifejezetten házaspárok számára. A falu központjában – a templom szomszédságában álló – impozáns, de egyszerű tömegű műemléképület átalakítása komoly kihívás volt a 90-es évek elején.

A barokk kori épület tetőtere, jó állapotú fedélszéke kiváló adottságokat kínált két személyes, házaspáros szobák kialakítására, a földszinten pedig a közösségi tereket helyezhettük el. Az épülethez egy lépcsőházi toldalékot illesztettünk, amely a kontyolt nyeregtetős főtömeghez csatlakozva (mintha mindig is ott lett volna) a tetőtéri helyiségekhez való bejutást biztosítja. A tető átalakítása jelentette a legnagyobb építészeti feladatot. Íves ablakok alkalmazása minősült az egységes tetőtömeg tekintetében a leginkább alkalmazható, mert alkalmazkodó megoldásnak. Az íves ablakok keretezése és a héjazat kialakítása komoly szakmai kihívást jelentett a helyi kivitelezőknek, akiket Ács István a faluból és a környékről toborzott. A héjazathoz egy különleges Ausztriából származó kisméretű pala fedési anyagot találtunk, amellyel jól lehetett követni az ablakok körüli hajlatokat is, ugyanakkor a fedés egységes, természetes hatású lett. Örömmel fedeztem fel, hogy a füzéri alsó vár teteje is antracitpala fedést kapott, illetőleg a vár tetőzete természetes pala fedésű, tehát itt ebből a szempontból egy egységes részletnyelvi elem alakult ki.

Ács István a közösség papjaként a lelkigondozáson kívül számos egyéb – családgondozási, mentálhigiénés – feladatokat is vállalt, sőt például igyekezett a helyi közösség munkanélküliségén is enyhíteni. Magdeburgi püspök barátja révén egy hatalmas kamionnal egy teljes biobrikett üzem, annak minden berendezését hozatta Füzérré (az itt élők csodájára jártak a kamionnak és a berendezésnek is) és az üzemet is felállította, gondja volt az alapanyag beszerzésére is. Az üzem terveit is jómagam készítettem.

Ács István is közreműködött abban, hogy a 90-es évek elején a tervező irodánk kapta Füzér község szabályozási tervének elkészítési feladatát. A feladat különlegességét az adta, hogy a község belterülete is a természetvédelmi terült része volt, tehát a meglévő és a tervezett utcahálózatot, a faluképet, a központ létesítését, a településszerkezeti összefüggéseket is a természetvédelem szempontrendszer szerint kellett vizsgálni. majd távlatos szabályozási koncepciót és tervek készíteni. Örömmel látom, hogy az akkoriban még csak vázlatosan megfogalmazott településközpont az elmúlt több mint 25 év alatt megvalósult. A település szabályozási tervét bíráló megyei tervtanácsot akkor Bodonyi Csaba vezette, aki elismeréssel nyilatkozott a Füzérré kidolgozott tervünkről.

Ács István a füzéri helytörténeti gyűjtemény létrehozásában is jelentős szerepet játszott, de a legfőbb szívügye a Vár volt. Számos fórumon közbenjárt a vár régészeti feltárása érdekében, az épületegyüttes teljes felújítása is szerepelt az elképzelései között. Boldog lenne, ha láthatná, hogy a Horváth Jenő polgármester úr kitartó munkájával, közösségi összefogással, állami segítséggel a füzéri várból Élő Vár lett a rekonstrukció révén. Véleményem szerint a megújult vár az őt a körülvevő természeti környezettel együtt a községnek annyi inspirációt ad, ami a további fejlesztési törekvéseket messzemenő alátámasztja. A füzéri alsó és felső vár rekonstrukciója jelentős szakmai vitákat gerjesztett, ezzel együtt úgy gondolom, hogy a Füzéri Élő Vár gondolat – az élményszerű rekonstrukcióra való törekvés – járható út, és az örökségvédelem egész szemléletében jelentős gátlásokat szabadíthat fel.

Ács Istvánnal a kapcsolatunk egri segédpüspökké szentelése után is megmaradt, tragikus haláláig sokat dolgoztunk együtt elsősorban lelki, család- és házasságpasztorációs téren. Eközben is folyamatosan érzektem, hogy szeretett falujától soha nem szakadt el, örömmel látom, hogy füzéri terveinek nagy része, sőt annál több is megvalósult vagy a megvalósulás küszöbén áll. Az életműve itt van az általa szeretett községében, közösségében. A településen a mikroarchitektúrától kezdve a városkép alakításán, a természeti környezet megóvásán keresztül mindenhol a gondos gazda jelenlétét lehet érezni, mintegy organikus módon folytatva az Ács István által képviselt és megkezdett szemléletet. Füzér példát mutathat számos magyarországi településnek arra, hogy hátrányos helyzetből a kitörési pontokat megtalálva milyen rendkívüli fejlődés érhető el akkor, ha az elődök – itt jelesül Ács Istvánra gondolok – munkásságát megbecsülve, annak folytatóivá szegődnek a mai településvezetők. Füzér esetében érvényes az a gondolat, hogy „a kimondott álmok megvalósulnak”. Az első álmodó, és annak kimondója Ács István volt. Köszönet mindazoknak, akik ebben a negyedszázados munkában, az ő álmainak a megvalósításában, sőt a folytatásában is részt vettek.

FÜZÉR KÖZSÉG DÍSZPOLGÁRAI

Szathmáry László tanító 1991.
Ács István titkos Pálos szerzetes, Füzéri plébános, segédpüspök 1991.
Wáberer György Péter 2016.
Dr. Höresik Richárd országgyűlési képviselő 2019.
Gróf Károlyi László 2021.

FÜZÉR KÖZSÉGÉRT EMLÉKPLAKETT 2014.

Kovács Jenőné, 1990-1994 között polgármester
Novák Imre, 1994-2022 között polgármester
dr. Kárpát Györgyné, 1997-2004 között a település jegyzője
Szakály László kulturális, sport és társadalmi tevékenységért

FÜZÉR PATRÓNÁJA

Dr. Pilvein Mártonné

PERÉNYI PÉTER-DÍJ

báró Perényi János
gróf Károlyi család
Cseri Miklós
Héjj Dávid
Dr. Molnár Zoltán
Kónya Ferenc
Glattfelder Béla
Varga Mihály
Dr. Matolcsy György

